

DaÚ?

bez chyb, pokut a penále

měsíčník č. 7/2026, ročník XXVII.

Vydavatel

Poradce s.r.o.

Hlavní třída 28/2020, Český Těšín

IČ: 25836200

e-shop: www.i-poradce.cz

Odpovědná redaktorka

Jarmila Blaščíková

Spolupracovníci

Ing. Martin Děrgel

Ing. Václav Benda

JUDr. Ladislav Jouza

Ing. Ivan Macháček

Ing. Antonín Daněk

Ing. E. Sedláková

Objednávky a distribuce

www.i-poradce.cz, e-shop

Doručíme poštou nebo kurýrem.

Zákaznické centrum

pondělí – pátek - 9.00 – 15.00

☎ 558-731 125, 731 126, 731 127,

732 708 627, 773 670 836

✉ abo@i-poradce.cz

🌐 www.i-poradce.cz

Sazba/Tisk

inFORM vydavatelství, s.r.o.

Alfa print s.r.o., Martin

březen 2026

Za správnost údajů v příspěvcích odpovídají autoři.

ISSN: 1214-522X MK ČR: E 10000

Vážení čtenáři!

Ze závazku má věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako na pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit. Kdy závazek právně zaniká? Vše potřebné k dané problematice nabízí *Ing. E. Sedláková* v článcích **Dluhy a pohledávky z pohledu ZDP** v rubrice **Aktuálně**.

Problematice **nemovitostí** věnujeme novou rubriku, ve které *Ing. I. Macháček* objasní, **jaká je oblast darování nemovité věci** jak z hlediska občanského práva, tak z hlediska daně z příjmů anebo jak **je to s uplatněním daňových odpisů nemovité věci dědicem...**

Neméně zajímavými jsou příspěvky **Finanční leasing a daně, Rezervy – účtování, Přehledy ve zdravotním pojištění po novele, Pořízení a prodej osobního automobilu využívaného pro osobní potřebu, Sociální a důchodové pojištění** a další.

Co naleznete v našich dalších měsíčních? Poradce 11/2026 – **Zákon o jednotném měsíčním hlášení s komentářem, Zákon o inspekci práce s komentářem**; PaM 7/2026 – **Dohody – zdanění v roce 2026, Jak s dovolenou z loňského roku**; DÚVaP 5-6/2026 – **Optimalizace daně, Pojištění – zdravotní, sociální, nemocenské**; 1000 řešení 3-4/2026 – **Daňové výdaje, Mzdová účetní**.

V aktuální nabídce je nová odborná publikace **Příručka mzdové účetní 2026**, kterou si můžete objednat prostřednictvím zákaznického servisu i přes e-shop. Telefonní čísla 558 731 125 -128, 773 670 836, 732 708 627, e-shop: www.i-poradce.cz, e-mail: abo@i-poradce.cz.

Nezapomeňte na tematické balíčky: **Příručka mzdové účetní 2026, Daňová příznání FO a PO za rok 2025, Optimalizace daně, ZDP po novele, Problémy mzdové účetní, Daňový řád po novelách Začátek roku – mzdová účetní**.

Přejeme Vám nerušené čtení a budeme se těšit na brzké setkání u stránek dalšího čísla měsíčníku **DaÚ 2026**.

Jarmila Blaščíková
odpovědná redaktorka

Jarní nabídka vydavatelství
(www.i-poradce.cz)

Objednávejte přes e-shop www.i-poradce.cz, chraňte sebe a svou rodinu, zásilku doručíme poštou nebo kurýrem.

RUBRIKY

A

N

VP

Ú

CH

RO

MO

AKTUÁLNĚ	A	CHYBOVAT ZNAMENÁ PLATIT	CH
Dluhy z hlediska daně z příjmů v DE Ing. Eva Sedláková	3	Když zaměstnanec nastupuje do práce zaměstnavatelé a zdravotní pojištění Ing. Antonín Daněk	39
Pohledávky z hlediska daně z příjmů v DE Ing. Eva Sedláková	5	Souběh zaměstnání výkonu funkce z pohledu ZP Ing. Antonín Daněk	42
Přehledy ve zdravotním pojištění po novele Ing. Antonín Daněk	8	Zaměstnávání uprchlíků Ing. Luděk Pelcl	45
	N	Částečné pracovní úvazky JUDr. Ladislav Jouza	47
NEMOVITOSTI		RADY ODBORNÍKŮ	RO
Darovaná nemovitá věc – odpisy Ing. Ivan Macháček	12	Pořízení a prodej osobního automobilu využívaného pro osobní potřebu Ing. Václav Benda	51
Zděděná nemovitá věc – odpisy Ing. Ivan Macháček	15	Účetní a daňoví poradci – digitální prostředí Ing. Ivan Macháček, Marek Macháček	55
Hmotní majetek Ing. Martin Děrgel	VP	Digitalizace mzdově – účetní oblasti JUDr. Ladislav Jouza	59
VÝDAJE PODNIKATELE		MZDY A ODVODY	MO
Dary z pohledu daní Ing. Martin Děrgel	21	Sociální a důchodové pojištění JUDr. Ladislav Jouza	62
Finanční leasing a daně Ing. Martin Děrgel	25	Práce na dálku vyšší náhrady zaměstnanci JUDr. Ladislav Jouza	65
Příklady z praxe finanční leasing Ing. Martin Děrgel	Ú 29	Překážky v práci – náhrada mzdy JUDr. Ladislav Jouza	67
ÚČETNICTVÍ	AP	Termíny pro praxi v dubnu 2026	69
Rezervy – účtování Ing. Jiří Koch	31	Termíny pro praxi v květnu 2026	71
Opravné položky – účtování Ing. Jiří Koch	35		

Dluhy z hlediska daně z příjmů v DE

A

Z hlediska daně z příjmů je třeba na straně podnikatele vedoucího daňovou evidenci dluh zaevidovat v momentě obdržení příslušné faktury např. za nakoupené zboží či nakoupené služby nebo v momentě uzavření příslušné smlouvy. Tento dluh trvá až do okamžiku úplného uhrazení sjednané, částky, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak. V případech, kdy je např. zboží hrazeno hotově v okamžiku jeho dodání (na základě dodacího listu, prodejního paragonu, či jiného řádného daňového dokladu), pak dluh nevzniká.

Právně zaniklý závazek – dluh

Kdy závazek právně zaniká, stanoví zákon (z hlediska daně z příjmů je třeba zejména pamatovat na občanský zákoník a insolvenční zákon). Občanský zákoník pojednává o zániku závazků v § 1908 až 2009.

Podle § 5 odst. 10 písm. a) zákona o daních z příjmů se rozdíl mezi příjmy a výdaji zvyšuje o výši dluhu, který zanikl jinak než

1. splněním,
2. započtením,
3. splynutím práva s povinností u jedné osoby,
4. narovnáním (§ 1903 a násl. občanského zákoníku),
5. dohodou, kterou se dosavadní dluh nahrazuje dluhem novým stejné hodnoty,

Na výše uvedený § 5 odst. 10 písm. a) navazuje § 5 odst. 10 písm. d) zákona, které stanoví, že rozdíl mezi příjmy a výdaji se zvyšuje o částku ve výši rozdílu mezi dosavadním dluhem a dluhem novým nižší hodnoty vzniklou na základě dohody, kterou se dosavadní dluh nahrazuje dluhem novým.

Výše uvedené ustanovení § 5 odst. 10 písm. a) zákona se nevztahuje na dluhy z:

- titulu prominuté daně, poplatku nebo jiného obdobného peněžitého plnění,
- smluvní pokuty, úroku z prodlení a jiných obdobných sankcí.

Příklad 1

Věřitel prominul dlužníkovi – podnikateli s příjmy podle § 7, smluvní pokutu. Otázkou je, jak bude podnikatel – dlužník, postupovat z hlediska daně z příjmů.

Na straně dlužníka se základ daně zvyšovat nebude, zákon tak výslovně stanoví.

Příklad 2

Podnikatel fyzická osoba s příjmy podle § 7 zákona má nezaplacený dluh z titulu zápůjčky a věřitel mu zbývající dluh promíne. Otázkou je, jak bude podnikatel – dlužník postupovat z hlediska daně z příjmů.

Na straně dlužníka – podnikatele s příjmy podle § 7 zákona, se jedná o nepeněžní příjem, o který dlužník zvýší základ daně, resp. dílčí základ daně podle § 7 zákona.

Příklad 3

Podnikatelé se dohodli, že dluh ve výši 5 000 Kč nahradí dluhem 4 000 Kč. Otázkou je, jaký to má daňový dopad.

Podle § 5 odst. 10 písm. d) zákona se rozdíl mezi příjmy a výdaji zvyšuje o částku ve výši rozdílu mezi dosavadním dluhem a dluhem novým nižší hodnoty vzniklou na základě dohody, kterou se dosavadní dluh nahrazuje dluhem novým.

Na straně dlužníka je zdanitelným příjmem částka 1 000 Kč.

Příklad 4

Podnikatel provedl narovnání tak, že původní částka 9 000 Kč, činila po

narovnání 6 000 Kč. Otázkou je, jak se toto projeví daňově u dlužníka i u věřitele, tj. zda může podnikatel použít toto ustanovení bez nutnosti zdanění.

Zákon o daních z příjmů v § 5 odst. 10 písm. a) stanoví mimo jiné, že rozdíl mezi příjmy a výdaji zvyšuje o částku dluhu, který zanikl jinak než narovnáním.

Občanský zákoník v § 1903 stanoví, že dosavadní závazek lze nahradit novým závazkem i tak, že si strany ujednáním upraví práva a povinnosti mezi nimi dosud sporné nebo pochybné. Týká-li se narovnání věcného práva k věci zapsané do veřejného seznamu, nastávají účinky narovnání zápisem do tohoto seznamu. Je-li dosavadní dluh ve výši 9 000 Kč v daném případě nahrazen dluhem novým ve výši 6 000 Kč, znamená to, že věřitel má pohledávku ve výši 6 000 Kč (namísto původní pohledávky ve výši 9 000 Kč) a dlužník dluh ve výši 6 000 Kč (namísto původního dluhu ve výši 9 000 Kč). Rozdíl ve výši 3 000 Kč mezi původním a novým dluhem na straně věřitele ani dlužníka v daném případě základ daně neovlivní.

Dluhy při ukončení činnosti, přerušení činnosti nebo změně způsobu uplatňování daňových výdajů

Poplatník s příjmy podle § 7 nebo § 9 zákona o daních z příjmů, tj. s příjmy ze samostatné činnosti nebo z nájmu, který eviduje dluhy a jedná se o poplatníka vedoucího daňovou evidenci nebo

o poplatníka, který vede evidenci příjmů a výdajů podle § 9 odst. 6 zákona musí:

- při ukončení činnosti,
- přerušení činnosti, kterou nezhájí do termínu pro podání daňového přiznání,
- při přechodu z uplatňování výdajů ve skutečně vyšší podle § 24 zákona na paušální výdaje,

základ daně v souladu s § 23 odst. 8 písm. b) zákona **snížit o dluhy**, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů.

Příklad 5

Podnikatel, fyzická osoba vedoucí daňovou evidenci v dubnu letošního roku ukončil podnikání. K datu ukončení podnikání evidoval dluh ve výši 5 000 Kč, a to z titulu nakoupených zásob. Otázkou je, zda podnikatel může v daňovém přiznání základ daně snížit o 5 000 Kč, tj. o hodnotu dluhu.

V souladu s § 23 odst. 8 písm. b) bod 2 zákona podnikatel základ daně o hodnotu dluhu z titulu nakoupení zásob, sníží, protože při jeho úhradě by se jednalo o daňový výdaj.

Příklad 6

Podnikatel, fyzická osoba vedoucí daňovou evidenci v dubnu loňského roku přerušil podnikání s tím, že k datu přerušení podnikání evidoval dluh ve výši 5 000 Kč, a to z titulu nakoupených zásob. Otázkou je, zda podnikatel může v daňovém přiznání základ daně snížit o 5 000 Kč, tj. o hodnotu dluhu, když tuto činnost opět zahájil v únoru letošního roku.

V souladu s § 23 odst. 8 písm. b) bod 2 zákona podnikatel základ daně o hodnotu dluhu z titulu nakoupení zásob, snižovat nebude, protože činnost opět zahájil, a to do termínu pro podání daňového přiznání za loňský rok.

Dluhy vzniklé při uplatňování paušálních výdajů

Ve zdaňovacím období, kdy poplatník bude výdaje uplatňovat paušální částkou z dosažených příjmů, musí pamaťovat na § 25 odst. 1 písm. zd) zákona.

Ten stanoví, že daňovým výdajem nejsou výdaje spojené s úhradou dluhu vzniklého ve zdaňovacím období, ve kterém poplatník uplatňoval výdaje podle § 7 odst. 7 zákona, tj. paušálem. Výjimkou jsou dluhy vzniklé z důvodu pořízení hmotného majetku. Výdaje spojené s pořízením odpisovaného majetku, je možno do daňových výdajů zahrnout prostřednictvím odpisů podle § 26 až 33 zákona o daních z příjmů. V období, kdy poplatník fyzická osoba uplatňuje daňové výdaje paušální částkou z dosažených příjmů, zákon stanoví, že poplatník vede odpisy pouze evidenčně. To je z toho důvodu, že paušální výdaje obsahují veškeré daňové výdaje, tedy i odpisy hmotného majetku.

Přejde-li poplatník z uplatňování výdajů paušální částkou na výdaje ve skutečně vynaložené výši, tj. povede-li daňovou evidenci, musí základ daně zdaňovacího období, kdy uplatňoval výdaje paušální částkou z dosažených příjmů, zvýšit o hodnotu pohledávek, ale nemůže základ daně tohoto zdaňovacího období snížit o hodnotu dluhů.

Bude-li poplatník zvažovat, zda je vhodné uplatnit výdaje paušální částkou z dosažených příjmů, musí vždy provést inventarizaci dluhů vzniklých např. z důvodu pořízení zásob či služeb. Pokud by příslušný dluh uhradil až v období, kdy již bude výdaje uplatňovat ve skutečně vynaložené výši, tj. až povede daňovou evidenci, musí příslušné výdaje evidovat jako výdaje nedaňové!

Příklad 7

Podnikatel uplatnil v loňském roce výdaje paušální částkou z dosažených příjmů. V loňském roce nezaplatil 6 000 Kč za nakoupené služby. V letošním roce jsou paušální výdaje pro něho již nevýhodné, proto uplatní výdaje ve skutečně vynaložené výši, povede daňovou evidenci. Základ daně loňského roku upravil podle § 23 odst. 8, to

zn. zvýšil o pohledávky. V lednu letošního roku zaplatil dluh 6 000 Kč z minulého roku. Otázkou je, jak bude podnikatel postupovat.

Výdaje spojené s úhradou dluhu vzniklého v minulém roce, kdy podnikatel uplatňoval výdaje paušální částkou, jsou v souladu s § 25 odst. 1 písm. zd) zákona výdaji nedaňovými.

Dluhy při přechodu z vedení účetnictví na vedení daňové evidence

Pokud poplatník přechází z vedení účetnictví na daňovou evidenci, podle přílohy č. 2 k zákonu se pohledávky a dluhy za kalendářní (hospodářský) rok, v němž poplatník vedl účetnictví, se vyloučí ze základu daně kalendářního roku, ve kterém poplatník zahájí vedení daňové evidence tak, že:

- pohledávky sníží základ daně (tytéž příjmy se nezdaňují dvakrát – § 23 odst. 4 písm. d) zákona).
- dluhy zvýší základ daně (tytéž výdaje nelze uplatnit dvakrát – § 24 odst. 1 zákona).

Příklad 8

Podnikatel ve zdaňovacím období 2025 vedl účetnictví a v r. 2026 zahájil vedení daňové evidence. Na účtu 321 měl dluhy ve výši 2 000 Kč, které zaplatí v r. 2027. Otázkou je, jak postupovat z hlediska daně z příjmů.

Základem daně zdaňovacího období, kdy podnikatel vedl účetnictví, byl výsledek hospodaření, upravený případně podle § 23 zákona o daních z příjmů. Jeho součástí byl i náklad ve výši 2 000 Kč. Při přechodu na daňovou evidenci se z hlediska daně z příjmů upravuje základ daně až následující zdaňovací období, tj. v daném případě období, kdy podnikatel vede daňovou evidenci.

Ve zdaňovacím období 2026, ve kterém podnikatel zahájí vedení daňové evidence, dluhy ve výši 2 000 Kč základ daně zvýší. Při zaplacení příslušné částky v r. 2027 bude částka 2 000 Kč evidována jako daňový výdaj.

Ing. Eva Sedláková

Pohledávky z hlediska daně z příjmů v DE

A

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, v § 1721 stanoví, že ze závazku má věřitel vůči dlužníku právo na určité plnění jako na pohledávku a dlužník má povinnost toto právo splněním dluhu uspokojit.

Z hlediska daně z příjmů je třeba na straně podnikatele vedoucího daňovou evidenci pohledávku zaevidovat v momentě vystavení příslušného dokladu, zejména faktury, např. za dodávku zboží či provedené služby nebo v momentě uzavření smlouvy. Tato pohledávka trvá až do okamžiku úplného uhrazení sjednané částky, pokud se smluvní strany nedohodnou jinak. Poplatník vedoucí daňovou evidenci pohledávku zaeviduje do evidence pohledávek.

Příklad 1

Podnikatel vedoucí daňovou evidenci, prodal v r. 2025 nemovitou věc vloženou v obchodním majetku (byl učiněn vklad do katastru nemovitostí), vznikla mu pohledávka za kupující, kterou zaznamenal do daňové evidence podle § 7b odst. 1 zákona. Příjem z prodeje obdržel v únoru 2026. Otázkou je, kdy podnikatel příjem zdaní a jak by postupoval, pokud by nemovitou věc z obchodního majetku před prodejem vyřadil.

Na straně prodávajícího se jedná o zdanitelný příjem podle § 7 zákona, tj. ze samostatné činnosti, a to ve zdaňovacím období kdy příjem skutečně obdržel, tedy v r. 2026. Daňovým výdajem je zůstatková cena prodané nemovité věci podle § 24 odst. 2 písm. b) bod 2 zákona, a to v roce prodeje, tj. v roce, kdy byl prodej vložen do katastru nemovitostí, tedy v r. 2025.

Dále jsou daňovým výdajem případně doložené výdaje spojené s prodejem.

Pokud by poplatník nemovitou věc z obchodního majetku před prodejem vyřadil a následně prodal s tím, že by nesplnil zákonné podmínky pro osvobození příjmů od daně podle § 4 zákona, jednalo by se o ostatní příjem podle § 10 zákona. Tento příjem by poplatník uvedl do daňového přiznání v r. 2026, kdy částku obdržel. Jako daňový výdaj by v r. 2026 uplatnil zůstatkovou cenu v souladu s § 10 odst. 5 zákona, dále pak výdaje spojené s prodejem (např. poplatek realitní kanceláři).

Hodnota pohledávky

Zákon o daních z příjmů pro poplatníky fyzické osoby stanoví v § 5 odst. 9, že hodnotou pohledávky se rozumí:

- jmenovitá hodnota nebo
- pořizovací cena u pohledávky nabyté postoupením (tj. koupí) a
- u pohledávky nabyté bezúplatně cena určená ke dni jejího nabytí podle právního předpisu o oceňování majetku. Tímto předpisem je zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění pozdějších předpisů a oceňovací vyhláška Ministerstva financí č. 441/2013 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Jmenovitou hodnotou pohledávky se rozumí částka, na kterou byla pohledávka (např. faktura) vystavena. Pořizovací cenou se rozumí částka, za kterou byla pohledávka koupena neboli nabyta postoupením. U poplatníků, kteří jsou plátcí daně z přidané hodnoty nebo jimi byli v době vzniku

pohledávky, se jmenovitá hodnota pohledávky snižuje o výši daně z přidané hodnoty, pokud byla splněna vlastní daňová povinnost na výstupu.

Příklad 2

Podnikatel vedoucí daňovou evidenci koupil – nabyt postoupením, pohledávku ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč za 6 000 Kč a tuto pohledávku následně prodal – postoupil, za 8 000 Kč, kterou mu kupující uhradil. Otázkou je, jak bude postupovat z hlediska daně z příjmů.

Zdanitelným příjmem podnikatele je částka 8 000 Kč a daňovým výdajem částka 6 000 Kč, tj. hodnota pohledávky (v daném případě pořizovací cena), a to v souladu s § 24 odst. 2 písm. o) zákona. Ke jmenovité hodnotě pohledávky se v tomto případě nepřihlíží.

Zápočet pohledávek

Započtením se pohledávky ruší v rozsahu, v jakém se vzájemně kryjí; nekryjí-li se zcela, započte se pohledávka obdobně jako při splnění. Tyto účinky nastávají k okamžiku, kdy se obě pohledávky staly způsobilými k započtení.

U poplatníka vedoucího daňovou evidenci je pohledávka k zápočtu příjmem zahrnovaným do základu daně (jedná-li se např. o pohledávku vzniklou podnikateli z titulu prodeje zboží) a dluh k zápočtu je z hlediska daně z příjmů daňovým výdajem (jedná-li se např. o dluh vzniklý podnikateli z titulu nákupu zboží).

Příklad 3

Dva podnikatelé – fyzické osoby P1 a P2, vedoucí daňovou evidenci, provedli zápočet svých pohledávek. Podnikatel P1 má pohledávku vůči podnikateli P2 v hodnotě 7 000 Kč. Podnikatel P2 má pohledávku vůči podnikateli P1 v hodnotě 9 000 Kč. Podnikatel P1 doplatil podnikateli P2 částku 2 000 Kč v hotovosti. Otázkou je, jaký dopad bude mít tento zápočet z hlediska daně z příjmů.

V daňové evidenci zaznamená podnikatel P1, že mu byla pohledávka 7 000 Kč uhrazena zápočtem s tím, že zaeviduje daňový výdaj 2 000 Kč z titulu uhrazení rozdílu mezi pohledávkami.

Podnikatel P2 v daňové evidenci zaznamená, že mu byla pohledávka 9 000 Kč uhrazena zápočtem 7 000 Kč a zdaniitelný příjem 2 000 Kč.

Provedeným zápočtem současně oběma podnikatelům zanikne vzájemný dluh

Příklad 4

Podnikatel koupil pohledávku v nominální hodnotě 5 mil. Kč za 1 Kč, a to za s.r.o., kde je společníkem s tím, že předmětnou pohledávku neuložil do obchodního majetku. Se svojí s.r.o. uzavřel smlouvu o vkladu příplatku 5 mil. Kč, a to tak, že příplatek poskytne formou zápočtu koupené pohledávky za s.r.o. s dluhem z titulu příplatku vůči s.r.o., a to z toho důvodu, že pohledávku nemůže do s.r.o. vložit. Otázkou je, jak bude postupovat z hlediska daně z příjmů.

Zákon o obchodních korporacích v § 21 odst. 3 stanoví, že pohledávka společnosti za kapitálovou společností nemůže být předmětem jeho vkladu do této společnosti; započtena proti pohledávce společnosti na splacení emisního kursu může být pouze smluvně. Smlouva o započtení vyžaduje písemnou formu a její návrh schvaluje valná hromada.

V daném případě se jedná o zápočet pohledávky proti dluhu vzniklého z titulu vkladu částky 5 mil. Kč jako příplatek do s.r.o. Při zápočtu je na straně poplatníka zdaniitelným příjmem částka 5 mil. Kč a daňovým výdajem 1 Kč, kterou uhradil. V daném případě jde o příjem podle § 10 zákona o daních

z příjmů, pohledávka nebyla v obchodním majetku podnikatele.

Příplatek 5 mil. Kč není v době uhrazení zápočtem výdajem daňovým. Daňovým výdajem je nabývací cena podílu na obchodní korporaci v souladu s § 10 odst. 6 zákona, a to při prodeji podílu.

Zahrnutí hodnoty pohledávek do daňových výdajů**▶ pohledávky nabyté postoupením**

Zákon § 24 odst. 2 písm. o) stanoví, že daňovým výdajem u poplatníků, kteří vedou daňovou evidenci, je uhrazená pořizovací cena u pohledávky nabyté postoupením, a to jen do výše příjmů z této pohledávky.

Příklad 5

Podnikatel vedoucí daňovou evidenci koupil v r. 2025 pohledávku ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč za 4 000 Kč. Tuto pohledávku v r. 2026 prodal za 6 000 Kč, které obdrží až v r. 2027. Otázkou je, jak postupovat z hlediska daně z příjmů.

V r. 2025 kdy podnikatel koupil pohledávku, neuplatnil do daňových výdajů žádné výdaje. V r. 2026 kdy pohledávku postoupil, je zdaniitelným příjmem částka 6 000 Kč v souladu s § 23 odst. 13 zákona. Daňovým výdajem je částka 4 000 Kč v souladu s § 24 odst. 2 písm. o) zákona. V r. 2027 kdy obdrží úhradu, nebude již tento příjem zdaňovat v souladu s § 23 odst. 4 písm. d) zákona (do základu daně se nezahrnují částky již zdaněné).

▶ pohledávky uvedené v § 24 odst. 2 písm. y) při přechodu z daňové evidence na vedení účetnictví

Zákon v § 24 odst. 2 písm. y) stanoví, že u poplatníků, kteří přešli z vedení daňové evidence na vedení účetnictví, se postupuje obdobně jako u poplatníků, kteří vedou účetnictví. To znamená, že poplatníci – fyzické osoby, kteří přejdou z vedení daňové evidence na vedení účetnictví, a musí mimo jiné zvýšit základ daně o hodnotu neuhrazených pohledávek (v souladu s přílohou č. 3 k zákonu nebo podle § 23 odst. 14 zákona), mohou v případech uvedených v § 24 odst. 2 písm. y) zá-

Daně po novelách zákonů

(www.i-poradce.cz)

**ZÁKON č. 586/1992 Sb.,
o daních z příjmů****§ 23
Základ daně**

(8) Výsledek hospodaření nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji, z něhož se vychází pro zjištění základu daně za zdaňovací období (část zdaňovacího období) předcházející dni ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, ukončení nájmu nebo zahájení likvidace, se upraví

- a) u poplatníků uvedených v § 17, kteří vedou účetnictví, o zůstatky vytvořených rezerv a opravných položek, výnosů příštích období, výdajů příštích období a nákladů příštích období, které nebudou prokazatelně zúčtovány v období likvidace,
- b) u poplatníků uvedených v § 2
 1. pokud vedou účetnictví, o zůstatky vytvořených rezerv a opravných položek, záloh, které by byly zúčtovány prostřednictvím účtů nákladů a výnosů, pokud o částkách z daného titulu nebylo zároveň účtováno prostřednictvím dohadných účtů, výnosů příštích období, výdajů příštích období, příjmů příštích období a nákladů příštích období; avšak nájemné a úplata u finančního leasingu se do základu daně zahrne pouze v poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období do ukončení činnosti, ze které plynou příjmy ze samostatné činnosti a do ukončení nájmu,
 2. pokud vedou daňovou evidenci, o hodnotu pohledávek, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem [s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y)] a dluhů, které by při úhradě byly výdajem na dosažení, zajištění a udržení příjmů, s výjimkou přijatých a zaplacených záloh, o cenu nespotřebovaných zásob a o zůstatky vytvořených rezerv (22a); přitom úplata z finančního leasingu se do základu daně zahrne pouze v poměrné výši připadající ze sjednané doby na příslušné zdaňovací období do ukončení činnosti, ze které plyne příjem ze samostatné činnosti, nebo do ukončení nájmu. Do základu daně se zahrne při dalším prodeji nespotřebovaných zásob již zahrnutých do základu daně rozdíl, o který převyšuje cenu, za kterou byly nespotřebované zásoby prodány, cenu nespotřebovaných zásob zahrnutých do základu daně. obdobně se postupuje u poplatníků, kteří měli příjmy z nájmu (§ 9) a kteří nevedou účetnictví, ale výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů uplatňují ...

kona, hodnotu pohledávky uplatnit do daňových výdajů.

Jde o pohledávky za dlužníkem v konkursu, úpadku, který zemřel, který zanikl bez právního nástupce, na jehož majetek je uplatňována veřejná dražba, jehož majetek je postižen exekucí a na dlužníka v preventivní restrukturalizaci.

**Příjem z postoupení a vkladu
pohledávky u poplatníka,
který nevede účetnictví**

Zákon o daních z příjmů v § 23 odst. 13 stanoví, že:

- při vložení pohledávky, o které nebylo účtováno a nebyl o ni snížen základ daně, do obchodní korporace a
- při postoupení pohledávky, o které nebylo účtováno a nebyl o ni snížen základ daně, s výjimkou pohledávky podle § 33a zákona o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku,

je **příjmem hodnota této pohledávky**, a to i v případě, že se jedná o pohledávku postoupenou nebo pohledávku vloženou za cenu nižší, než je její hodnota. Pokud byla pohledávka postoupena za cenu vyšší, než je její hodnota, je příjmem tato vyšší cena. Při postoupení pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y) je příjmem částka, za kterou byly pohledávky postoupeny. Toto ustanovení se nevztahuje na pohledávku vzniklou z titulu příjmu, který není předmětem daně, nebo je od daně osvobozen (např. z titulu zápůjčky).

Příklad 6

Podnikatel vedoucí daňovou evidenci prodal vlastní pohledávku ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč za 8 000 Kč. Otázkou je, co je jeho zdanitelným příjmem. Postoupil-li podnikatel vedoucí daňovou evidenci vlastní pohledávku ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč za 8 000 Kč, je jeho zdanitelným příjmem částka 10 000 Kč, tj. hodnota pohledávky, a to v tom roce, kdy k postoupení došlo.

**Pohledávky při ukončení činnosti,
přerušení činnosti, změně způsobu
uplatňování daňových výdajů nebo
přechodu z paušální daně**

Poplatník s příjmy podle § 7 zákona, tj. s příjmy ze samostatné činnosti, který eviduje pohledávku a jedná se o poplatníka vedoucího daňovou evidenci, musí:

- při ukončení činnosti,
- přerušení činnosti,
- při změně způsobu uplatňování daňových výdajů (výdaje uplatní namísto ve skutečně vyšší paušální částkou z dosažených příjmů nebo naopak z paušálních výdajů by přešel na uplatňování výdajů ve skutečně doložené výši),
- při přechodu ze zdaňovacího období, ve kterém jejich daň není rovna paušální dani, do zdaňovacího období, za které je jejich daň rovna paušální dani

postupovat podle § 23 odst. 8 písm. b) zákona o daních z příjmů. Pro tyto případy zákon stanoví, že poplatník musí, mimo jiné základ daně **zvýšit o pohledávky**, které by při úhradě byly zdanitelným příjmem, s výjimkou pohledávek uvedených v § 24 odst. 2 písm. y). Ve výše uvedených případech tedy musí i poplatník s příjmy podle § 7 zákona, vedoucí daňovou evidenci, příslušné pohledávky zdanit.

Příklad 7

Podnikatel vedl v r. 2025 daňovou evidenci, daňové přiznání za r. 2025 podal do konce března 2026. V r. 2026 změnil způsob uplatňování daňových výdajů (přešel na paušální výdaje) s tím, že podal za r. 2025 dodatečné daňové přiznání na daňovou povinnost vyšší, protože základ daně musel zvýšit o hodnotu pohledávek evidovaných k 31. 12. 2025. Daňový nedoplatek za r. 2025 doplatil. Otázkou je, zda mu vznikne úrok z prodlení.

Zaplatí-li podnikatel doplatek daně za r. 2025 do termínu pro podání daňového přiznání za r. 2026 (tj. do 1. dubna nebo 1. července 2027 nechá-li se zastupovat daňovým poradcem), zaplatil daň za r. 2025 včas a sankce v podobě úroků z prodlení mu nevznikne.

Ing. Eva Sedláková